language and speech, as foreign language competence in speech is formed on the basis of phonetic, lexical and grammatical competence. Speaking competence is individual and dynamic, it belongs to the class of individual abilities that are formed as a result of the interaction of the individual with the social environment. The sphere of manifestation of these abilities is the activity process, in our case – the activity of speaking.

The methodology has a large number of works that consider the classification of dialogic and monologue utterances. This is due to the complexity of speaking as a complex type of speech activity, both forms of which (dialogic speech and monologue speech) have certain psychological, linguistic and communicative characteristics.

Student-centeredness, in our opinion, should be based on the following conceptual principles: 1) expectations of the student's ability to perform academic tasks; 2) tolerance and democracy in communication with students; 3) encouraging students to achieve appropriate social behavior; 4) feedback from students on the formation of their appropriate model of behavior.

Thus, student-centered approach in higher education has a number of advantages and is considered to be one of the most promising. Student-centeredness meets the requirements and demands of modern society, which needs competent, creative, enterprising individuals.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / [Болюбаш Я. Я., Степко М. Ф., Шинкарук В. Д. та ін.] ; за ред. В. Г. Кременя. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
2. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К. : Просвіта, 2001. 416 с.
3. Гайдукова Л. В. Формування професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні у майбутніх учителів англійської мови : дис. … канд. пед. наук. К., 2008. 342 с.
4. Дацків О. П. Вимоги до вправ для формування вмінь говоріння у майбутніх учителів англійської мови. *Проблеми та перспективи лінгвістичних досліджень в умовах глобалізаційних процесів*: Матеріали ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф., 7-8 квіт. 2011 р., ТНЕУ. Тернопіль : Економічна думка, 2011. С. 169–171.
5. Дацків О. П. Принципи та критерії відбору мовленнєвого матеріалу для формування вмінь говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія : Педагогіка та психологія. 2010. Вип. 18. С. 75–83.
6. Купрій Т.Г. Філософія студентоцентрованого навчання вищої освіти України. *Грані*. 2015. № 4. С. 107-111.
7. Михайленко, Т.А. Інноваційні технології у вивченні англійської мови. К. : Шкільний світ, 2008. 128 с.

Зубрик К. С.
група АМ–33 (Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, викладач Шепітчак В.А.

МЕТОДИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ

Компетентність в читанні трактують як систему якостей особистості, інтелектуальної та операційної сфер читача, що дозволяють йому вступати у взаємодію з будь-яким твором, змінюючи, залежно від цілей читання і жанру твору, стратегії сприймання та розуміння тексту, вміння оперувати його елементами, вести діалог із ним [3, с. 79]. Будучи рецептивним видом мовленнєвої діяльності, читання включає техніку читання й розуміння, і відноситься до письмової форми мовлення. Читання базується на розпізнаванні мовних одиниць письмового тексту. В залежності від міцності засвоєння мовного матеріалу та рівня

сформованості механізмів зорового сприймання процес розпізнавання може здійснюватися швидко і безпосередньо, або в уповільненому темпі з елементами пригадування.

Розрізняють два основних **рівні розуміння тексту:** рівень значення і рівень змісту. Перший пов'язаний із встановленням значень сприйнятих мовних одиниць та їх безпосередніх зв'язків, другий – з розумінням змісту тексту як цілісної мовної одиниці. У зв'язку з цим **навички та вміння,** які забезпечують розуміння тексту, умовно поділяють на дві групи, хоча процеси сприймання та осмислення відбуваються одночасно. ***Перша група*** – це навички, які пов'язані з технічним аспектом читання, які забезпечують безпосередній акт сприйняття графічних знаків та співвіднесення їх з відповідними значеннями; ***друга група*** – це вміння, які забезпечують смисловий аспект читання: встановлення смислових зв'язків між мовними одиницями тексту, досягнення розуміння змісту, замислу автора, тобто розуміння тексту як завершеного мовленнєвого твору. Щоб досягти такого рівня розуміння, навички техніки читання мають бути максимально автоматизованими, завдяки чому увага читця повністю зосереджується на смисловій переробці тексту [3, с. 88].

У процесі навчання іноземною мовою в середній школі необхідно сформувати уміння читання на комунікативно-достатньому рівні, з тим щоб учні могли розуміти: а) **основний зміст** нескладних автентичних текстів та б) досягти **повного розуміння** складніших за змістом і структурою текстів різних жанрів: суспільно-політичних, науково-популярних, художніх (адаптованих). Учнів потрібно навчити користуватися двомовними словниками та різними довідковими матеріалами, а також вони повинні уміти читати без словника з метою отримання основної інформації, або зі словником – для повного розуміння змісту тексту, що включає до 6% незнайомих слів. Використовуються нескладні автентичні тексти суспільно-політичної, науково-популярної та художньої літератури. Удосконалюються прийоми прогнозування на рівні слова (мовна здогадка) та на рівні тексту (антиципація) [3, с. 89].

До іншомовних текстів для читання висуваються вимоги:

1. Ідейно-виховна цінність текстів (тексти повинні сприяти формуванню морально-етичних якостей учня).

2. Пізнавальна цінність текстів, науковість їх змісту (тексти містять фактичний матеріал про країну та її народ, мова якого вивчається, а також включати відомості з найрізноманітніших галузей людських знань).

3. Відповідність змісту текстів віковим особливостям та інтересам учнів (тексти повинні відповідати інтелектуальному рівню розвитку та бути значущими для них, задовольняти їх емоційні та пізнавальні інтереси) [2, с. 91].

Читання є внутрішньо вмотивованою, цілеспрямованою діяльністю, яка сприяє оволодінню новими знаннями, вдосконаленню англомовних навичок та вмінь, а також приносить задоволення в процесі самовдосконалення і самопізнання [1, с. 79].

Навчання читання є складним і тривалим процесом, у якому розрізняють три основні стадії:

1. *Формування техніки* читання (початковий етап, передбачає формування автоматизмів розпізнавання букв, буквосполучень та графічних образів цілих слів, словосполучень. Через розбіжність між графічними та звуковими образами слів елементи підготовчого читання певною мірою застосовуються на всіх етапах).

2. *Навчальне* читання (поєднує у собі як подальшу роботу над технікою читання, так і елементи зрілого читання про себе на базі засвоєного усно мовленнєвого матеріалу та застосовується переважно на середньому етапі навчання).

3. *Зріле* читання (вміння учнів здобувати інформацію з нового тексту, ґрунтується на раніше сформованих навичках та елементарних уміннях) [1].

Відповідно до комунікативних задач Фоломкіна С. К. виділяє такі види читання: пошукове, переглядове, ознайомлювальне та вивчаюче. В основі класифікації лежать два фактори: можливе використання отриманої інформації та установка читача на ступінь повноти і точності розуміння прочитаного [4, с. 56].

Ознайомлювальне читання (найпоширеніший вид читання, який використовується під час читання художньої літератури, газет, журналів) орієнтоване на визначення та адекватне розуміння основних деталей тексту, що вимагає від читача цілісного сприйняття елементів тексту різних рівнів, володіння автоматизмами, впізнавання слів та об'єднання їх значень у єдине смислове ціле, а також уміння швидко розпізнавати значення невідомих слів [2, с. 94]. Уміння максимально точно отримувати з тексту інформацію характеризує *вивчаюче читання*, яке сприяє проникненню в смисловий зміст тексту на більш високому рівні та потребує визначення основних і другорядних деталей змісту [2, с. 94]. *Переглядове читання* визначає доцільність читання тексту, чи містить він корисну для читача інформацію, чи викликає інтерес, а *пошукове читання* передбачає вилучення необхідної інформації з тексту, поєднує властивості переглядового, ознайомлювального та навіть вивчаючого, оскільки читання тексту починається з його перегляду, після якого учень працює в режимі ознайомлювального чи вивчаючого читання [2, с. 95].

Отже, зазначені види читання взаємопов'язані між собою, і на практиці зазвичай важко виокремити якийсь один вид читання, оскільки, переглядаючи певний текст, учень знаходить цікаву для себе інформацію (переглядове читання), знайомиться з нею (ознайомлювальне читання), акцентує особливу увагу на певних частинах тексту, які викликають найбільший інтерес чи певні проблеми, перекладає та аналізує їх, робить висновки, шукає підтвердження чи спростування в інших текстах (вивчаюче читання). Тому необхідною умовою оволодіння компетенцією в читанні є розвиток умінь обирати доцільний режим читання, який не завжди передбачає використання словника.

Література

1. Вдовіна Т. О. Методика навчання майбутніх учителів іноземної мови читання англійських художніх текстів: дис. … кандидата пед. наук: 13.00.02. К., 2003. 285 с.
2. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. Бігич О. Б., Н. О. Бражник, С. В. Гапонова та ін. під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 1999. 320 с.
3. Методика преподавания иностранных языков: общий курс. М. А. Ариян, М. А. Измайлов, О. Г. Оберемко, А. Н. Шамов. М.: АСТ: М.: Восток-Запад, 2008. 253 с.
4. Фоломкина С. К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе. М.: Высш. шк., 1987. 207 с.

Калугін М. І.
група мАМ–2 (Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, викладач Нацюк М. Б.

ІНТЕГРОВАНЕ ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЛЕКСИЧНОЇ І ФОНЕТИНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УМОВАХ НУШ

Knowledge of foreign languages is the key to success in today's world, where intercultural communication and the processing of big amount of information is increasingly important.

The objective of the New Ukrainian School is to comprehensively develop the child, his or her inclinations, abilities, competences according to age characteristics. According to the objectives set, the updated curriculum, all pedagogical methods, experience, practice should be aimed at the development and improvement of all essential forces of the student's personality [2, p. 62].

One of the key competencies is communication in foreign languages which includes the formation of phonetic and lexical competences. Aspects of formation phonetic and lexical competences of the primary school students have been studied by O. Parshikova, N. A. Nikolaeva, O. Bigich, N. Borisko.